

VOLDSSKADE

DIN RETT TIL ERSTATNING

**NESS
LUNDIN**

Advokatfirma DA

Voldshendelsen kan ha påført deg midlertidig eller varige skader som påvirker livet ditt fremover

Advokatfirmaet Ness Lundin DA er et middels stort advokatfirma som driver en variert praksis med hovedvekt på erstatning, forsikring og trygderett.

Vi bistår ved alle typer erstatnings- og forsikringsaker, men har særlig spesialisert oss på følgende områder.

- Alminnelige personskader
- Bilansvarsskader
- Yrkesskade
- Pasientskader
- Forsørgertap

I tillegg arbeider vi i stor utstrekning med arbeidsrett, fast eiendoms rettsforhold, familie- og arverett, og alminnelige forretningsjus.

Denne brosjyren er skrevet til deg som er blitt utsatt for vold og påført en personskade, samt dine venner og nærmeste, og eventuelle etterlatte.

Brosjyren tar sikte på å gi deg litt informasjon om din rett til erstatning.

VOLDSSKADER

Tusenvis av mennesker blir hvert utsatt for vold og mishandling. Mange av dem er ikke klar over at deres skade kan gi rett til erstatning utbetalt fra staten. Mange voldsskader vil dessverre medføre ekstrautgifter, inntektstap og/eller varig medisinsk invaliditet og dermed ha store konsekvenser for videre livsutfoldelse. I enkelte tilfeller fører voldsskader til død og gir store konsekvenser for etterlatte.

NY LOVGIVNING

I denne brosjyren tar vi for oss regelverket etter lov om erstatning fra staten til voldsutsatte, som erstatter den tidligere voldsoffererstatningsloven. Loven gjelder for handlinger som har skjedd etter 1. januar 1975 og som det for første gang søkes erstatning for etter lovens ikrafttredelse. Dersom du søkte erstatning før lovens ikrafttredelse, kan du lese vår brosjyre om retten til erstatning etter den tidligere voldsoffererstatningsloven.

HVA ER VOLDSOFFER-ERSTATNING?

Dersom du har vært utsatt for en straffbar handling, kan du ha krav på erstatning etter voldserstatningslovens regler. De viktigste erstatningspostene er menerstatning, erstatning for inntektstap, oppreisning og erstatning for ekstrautgifter. Også etterlatte kan ha krav på erstatning.

Den som utøver volden er i utgangspunktet ansvarlig, men ofte kan eller vil ikke vedkommende betale. Personer som er utsatt for vold, kan istedenfor kreve erstatning fra Kontoret for Voldsoffererstatning (KFV). KFV er et statlig organ som utmåler og forskutterer erstatningen.

Voldsoffererstatningen skal i utgangspunktet dekke ditt økonomiske tap, samt tap av livsutfoldelse (menerstatning) dersom skaden er stor. Normalt vil det også være grunnlag for erstatning for "tort og svie", såkalt oppreisningserstatning.

HVA SLAGS SKADER KAN DU FÅ ERSTATNING FOR?

For å ha rett til voldsoffererstatning er det tilstrekkelig at man er blitt utsatt for en straffbar handling, det er ikke et vilkår at man er blitt påført en personskaade. Hvilke straffbare handlinger som gir rett på erstatning, fremgår av voldserstatningsloven. Blant handlingene som kan gi grunnlag for erstatning er vold, seksualforbrytelser, grove trusler m.m.

Etter dagens regelverk vil ikke lenger alle voldshandlinger gi rett til voldsoffererstatning. Såkalte kroppskrenkelser faller utenfor. Typiske eksempler på kroppskrenkelser er slag og spark som ikke har medført nevneverdig anatomisk eller fysiologisk innvirkning på kroppens tilstand. Småsåår og blåmerker vil følgelig ikke gi rett til voldsoffererstatning.

Gjerningspersonen må i tillegg ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt. Merk imidlertid at du kan ha krav på erstatning for uaktsomme handlinger eller straffbare handlinger som faller utenfor voldserstatningsloven, etter de alminnelige erstatningsreglene.

HVA MÅ DU GJØRE FOR Å SØKE ERSTATNING?

For å søke voldsoffererstatning må det straffbare forholdet politianmeldes. Det er ingen frist for å anmelde forholdet. Forholdet må være anmeldt både i saker der det blir avsagt sivil dom mot skadevolderen og i saker uten dom.

At forholdet må politianmeldes betyr ikke at du er forhindret fra å søke voldsoffererstatning selv om politiet henlegger saken. Du kan søke voldsoffererstatning uavhengig av hva politiet foretar seg og selv om skadevolder skulle bli frikjent strafferettslig. Dersom det blir avsagt dom for erstatningskravet, vil det imidlertid i utgangspunktet ikke være adgang til å fremme søknad for KFV om ytterligere betaling.

Dersom du er tilkjent erstatning fra skadevolderen ved dom, får du tilnærmet automatisk utbetalt erstatning, uten å måtte søke. Det eneste du trenger å gjøre er å kreve utbetaling fra KFV. Dersom du ikke har fått tilkjent erstatning ved dom, må du sende søknad til Kontoret for Voldsoffererstatning.

VOLDSOFFERERERSTATNING

LOVGRUNNLAGET

Når en person blir utsatt for en nærmere bestemt straffbar handling, kan skadelidte eller dennes etterlatte ha rett til voldsoffererstatning utbetalt av staten. Dette følger av lov om erstatning til voldsutsatte (voldserstatningsloven). Selv om du ikke har rett på erstatning fra KFV, kan du likevel ha krav på erstatning etter de alminnelige erstatningsreglene. Dette kravet må i så fall rettes direkte mot skadevolder gjennom et sivil søksmål. Et slikt søksmål er ikke betinget av at den skadevoldende handling er straffbar.

Selv om du har vært utsatt for en straffbar handling, vil det bare være grunnlag for erstatning fra staten dersom de alminnelige erstatningsvilkårene er oppfylt. Det er bare tap som står i årsakssammenheng med den ansvarsbetingende handling som kan kreve erstattes.

ERSTATNINGSREGLENE

Følgende grunnleggende vilkår for å kreve erstatning må være oppfylt:

1. Det må foreligge ansvarsgrunnlag
I voldsoffersaker finnes ansvarsgrunnlaget i voldserstatningsloven. For krav som ikke faller innunder loven gjelder de alminnelige erstatningsrettslige reglene. Etter de alminnelige erstatningsreglene er det tilstrekkelig at skadevolder har opptrådt uaktsomt. Dette i motsetning til voldserstatningsloven, som krever at skadevolder har handlet fortsettlig eller grovt uaktsomt. Dette er strenge vilkår og betyr at gjerningsmannen enten må ha skadet deg med vilje eller med et markert avvik fra vanlig, forsvarlig handlemåte.

2. Årsakssammenheng
Det er alltid et vilkår om at det skal foreligge årsakssammenheng - både faktisk og rettslig - mellom den skadegjørende handling og de skader/økonomiske tap som skadelidte mener å ha. Tapet må dessuten være en påregnelig følge av den aktuelle skadevoldende handling.

Det må presiseres at det ofte er diskusjoner og uenighet i tilknytning til erstatningssaker om den skadedes problemer med helsen er forårsaket av det straffbare forholdet eller kan skyldes andre forhold, som f.eks. tidligere sykdommer eller skader. Her vil det som regel alltid være nødvendig med vurderinger fra medisinsk sakkyndige.

3. Det må foreligge et økonomisk tap
Tapet kan være alt fra utgifter som skaden har medført, eksempelvis ødelagte klær, utgifter til behandling, hjelp i hjemmet, inntektstap o.l.

Det er skadelidte som har bevisbyrden for at økonomisk tap er lidet, og må dokumentere hvert enkelt krav. Det er viktig å sende inn krav vedrørende utgifter eller annet tap samtidig med søknaden eller innenfor den frist KFV angir for ettersending av dokumentasjon.

Etter norsk rett har også skadelidte en plikt til å begrense tapet i den grad dette er rimelig. Dette betyr for eksempel at hvis du må kjøpe tjenester for å kompensere for et tap, kan du ikke uten videre kjøpe de dyreste tjenestene dersom billigere tjenester kan anses å gi tilstrekkelig dekning.

Hvis disse vilkårene er oppfylt, blir det neste spørsmålet hvilke tapsposter som erstattes og hvor høy erstatningen blir (utmålingen).

ERSTATNINGSPOSTENE

Erstatningspostene kan gjerne deles i fire:

1. Menerstatning

Under forutsetning av at skadelidte er påført en varig og vesentlig medisinsk skade som følge av voldsepisoden, skal skadelidte ha menerstatning. For at skaden skal anses som vesentlig må den medisinske invaliditet normalt være minimum 15%. Den medisinske invaliditeten fastsettes av en medisinsk sakkyndig på det/de aktuelle medisinske områder ut fra den aktuelle skade. Menerstatningen fastsettes etter standardiserte regler basert på medisinsk invaliditetsgrad og alder på skadetidspunktet, og er uavhengig av yrke eller inntekt før skaden. I forbindelse med innhenting av spesialisterklæring for fastsettelse av medisinsk invaliditet, gis et mandat til den medisinsk sakkyndige. Den varige medisinske invaliditet kan vanligvis først fastsettes etter to til tre år etter skaden, men dette avhenger også noe av skadens art.

Menerstatningen er skattefri.

2. Påførte og fremtidige merutgifter

Skadelidte skal ha dekket de faktiske utgifter som skaden har medført. De mest typiske utgifter er utgifter til behandling, leger og medisiner. Men hvis skaden er stor, kan dette også være utgifter forbundet med tekniske hjelpemidler, hjelp i hjemmet eller ombygging/tilpasning av hus til det aktuelle handikap.

Erstatningsutbetalinger etter norsk rettspraksis anses som et supplement til folketrygdens ytelser. Dette betyr at skadelidte har en selvstendig plikt til å undersøke med trygdemyndighetene hva som kan refunderes derfra, før man kan kreve utgifter dekket av staten.

Merutgiftene må dokumenteres for å få dem erstattet. Kvitteringer bør derfor tas vare på, samtidig som du bør notere ulike aktiviteter og f.eks. den hjelp du får fra andre etter ulykken. En dagbok kan være nyttig.

Erstatning for utgifter er skattefritt.

3. Påført inntektstap

Dersom skaden medfører nedsatt ervervsevne (evnen til å tjene penger i hvilket som helst yrke), har man krav på å få dekket det økonomiske tap som ikke dekkes av folketrygden. Dersom man får problemer med å opprettholde sin ervervsmessige funksjonsevne, må saken behandles av trygdemyndighetene slik at du får trygdeytelser du er berettiget til. De trygderettslige forhold må normalt avklares før et endelig erstatningsoppgjør kan finne sted.

Med påført inntektstap menes inntektstap som løper fra skaden skjer og frem til saken gjøres endelig opp. Erstatning for påført inntektstap blir inntektsbeskattet. Fremtidig inntektstap er inntektstapet skadelidte har fra oppgjørstidspunktet og frem til pensjonsalder. Erstatning for fremtidig inntektstap er fritatt for inntektsskatt.

For opplysning av saken og for å oppnå et best mulig resultat, er det ønskelig at du som skadelidte selv bidrar aktivt med opplysninger for å dokumentere skader og tap.

4. Oppreisning

I tillegg til ovennevnte erstatningsposter vil det ofte være grunnlag for erstatning for "tort og svie", såkalt oppreisningserstatning. Oppreisning skal kompensere for ikke-økonomisk tap, altså tap som ikke kan måles i penger, og kommer i tillegg til de andre former for erstatning. Oppreisningserstatning kan gis selv om det ikke foreligger et økonomisk tap og selv om det ikke foreligger en varig skade. For å bli tilkjent oppreisningserstatning kreves det alltid grov uaktsomhet eller forsett fra skadevolderens side for at man skal ha krav på den. For de andre erstatningspostene vil man også ha krav på erstatning fra skadevolder der vedkommende har utvist uaktsomhet, men i slike tilfeller har man rett til forskuttering fra staten.

Det er store variasjoner i hvor stor oppreisning som oppnås. Her vil det i stor grad komme an på hvor godt advokaten er i stand til å argumentere for din sak.

TIDSFRISTER

Dersom du er tilkjent erstatning ved dom, har du 6 måneder på deg til å fremme krav om utbetaling til Kontoret for Voldsoffererstatning. Dersom du er ikke tilkjent erstatning ved dom, må søknad om voldsoffererstatning fremmes innen et år etter at endelig påtaleavgjørelse er truffet. Påtaleavgjørelse er en beslutning fra påtalemyndigheten som konkluderer med hvorvidt vilkårene for straffansvar er oppfylt eller ikke. Er saken henlagt på grunn av strafferettslig foreldelse, må søknaden i tillegg være fremmet før kravet mot skadevolderen er foreldet etter reglene i foreldelsesloven. Etter foreldelsesloven foreldes erstatningskravet tre år etter at skadelidte skaffet eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.

ERSTATNING – TRENGER JEG JURIDISK BISTAND?

I personskadesaker er det ofte uenighet om skadelidtes økonomiske tap. Hvor stor erstatningen blir varierer med hvor alvorlig personskade det er snakk om, men også en advokat sin evne til å argumentere for ditt tap ut ifra medisinske spesialisterklæringer og ut ifra faktum ellers, kan være utslagsgivende. Advokatens spesialkunnskap kan ha stor betydning for det endelige oppgjøret.

NÅR SKAL JEG KONTAKTE ADVOKAT?

Dersom du ikke har rett på bistandsadvokat, kan det være lurt å kontakte en advokat for en uforpliktende samtale om ditt behov for juridisk bistand. De juridiske spørsmålene i en rettsak om voldsoffererstatning kan være mange og kompliserte. En advokat kan veilede deg og ivareta dine interesser.

VALG AV ADVOKAT

Voldsoffersaker er ofte kompliserte og reiser mange juridiske problemstillinger. Det er derfor svært viktig at din advokat forstår kompleksiteten av din skade og hvordan skaden influerer livet ditt, samt har inngående kjennskap til loverket og domstolpraksis.

Advokatfirmaet Ness Lundin er Norges ledende advokatfirma innen erstatnings- og forsikringsrett og bistår jevnlig skadelidte i saker om voldsoffererstatning. Vi har i tillegg prosedert en rekke saker vedrørende voldsoffererstatning for domstolene.

UTGIFTER TIL JURIDISK BISTAND

Som voldsutsatt har du ofte krav på bistandsadvokat. En bistandsadvokat ivaretar dine interesser, både i en eventuell rettsak eller ved søknad til KfV. Utgiftene forbundet med bistandsadvokatens arbeid dekkes av det offentlige.

Dersom du ikke har rett på bistandsadvokat, har du som voldsutsatt likevel rett til å få dekket advokatutgifter for å vurdere å gå til søksmål mot skadevolder og til å få saken ført for domstolene, jf. rettshjelploven. Ved søknad til Kontoret for Voldsoffererstatning får søkeren derimot bare dekket utgifter til juridisk bistand når sakens omfang eller kompleksitet tilsier det. Praksis er dessverre svært restriktiv, og det kan derfor i en del tilfeller innebære kostander å få advokathjelp i slike saker.

HVOR HENVENDER JEG MEG?

Hvis du ønsker vår bistand, kan du henvende deg til vårt hovedkontor:

Advokatfirmaet Ness Lundin DA

Besøksadresse: Universitetsgata 8, 0164 Oslo
Postadresse: Postboks 420 Sentrum, 0103 Oslo
Telefon: 23 29 90 00
E-post: firmapost@nesslundin.no

Nettsted: www.nesslundin.no